

کوچنی جالوان دسلواغی ۲۶ می دروسانو دناکامی دورخی په مناسبت

ده ته! خپلي جگي ونې، په تسمه غوښو پټو اندامونو او روغتيا سترغم جوړ کړ!؟، له ده څخه د سين د کبانو د ښکار ډولونه، د هوا د الوتونکو د نيولو چاري او ښکار يو هم پاتې نه ؤ. کوچني جالوان له هغې ورځې نه راپدېخوا، چې پلار ئې شهيد شوي و د خپلي مور د نفقي د پيدا کولو لپاره ښکار کول خپله دنده گرځولي وه ده ته هم خدای (ج) پدې کار کې ښه وس ورکړي و. که په هر موسم د کال کې به د هر څومره کبانو فرمايش ورکړ شو کبان به پوره او تيار ؤ. په اوړي او مني کې يې په چنگ ماهي کيږي کوله مگر په پسرلي مني او ژمي کې به يې دپنځه چارکه کړيو جال تر شا و او مخ په سيند به روان ؤ ... وايي: چې کبان نيول د ژمي او مني د موسم په يوه شپه او ورځ کې يو خاص وخت او ټايم لري په هغه وخت کې کبان د څرلپاره گومته راوړي، خوراک او مستي کوي جالوانان يې غافل کيږي او همدا شيبه يې د ښکار ښه وخت وي دا وخت اکثراً د شپې له خوا د ميده باران د اوريدو سره سم وي. يو ورځ چې خسک توتان مخ په خلاصيدو ؤ او په بي دانه توتانو کې سپين ليگيد لي و. مور د سين تر غاړې مالونه څرول. دلوی چمن په ونو کې د پسرلي د رنگارنگ مرغانو د آوازونو زور پورته کيده د ژيرا او توتخورو آوازونه په کې له ورايه بيل او خوندور اوريدل کيدل. په دې وخت کې کوچنی جالوان راغي چې د کبانو پنډوکي يې تر شا او په لاس کې يې يو لنډ د کړکي چنگ و د چنگ سيم، سرب او خاري ټول دومره د پام وړ، نه و. مگر څه چې دپام وړ ؤ هغه د نيول شوو کبانو ډيروالي ؤ هغه هم په لږ وخت کې، يو کوچني په اريانتيا ور څخه وپوښتل دا ټول کبان د په همدې کوچني چنگ نيولي دي؟ هغه! ورته په ځواب کې وويل: هو په وخت يې برابر شوم د هر توت په کوزولو مي يو يو ماهي پورته کاؤ (توت او ماهي توت ماهي) چې توت خلاص شول دادی راغلم ...

سره له دې چې دی په جالوان مشهور شوی و، خوده! د زرکو، سسيو، قزلاقو، سايرکو، گل سرو او نورو لپاره د ښکار دامونه او مرغی لرلي خو په ټول ژوند کې يې د يوه ټوپک درلودل ارمان ؤ، پلار يې د وخت رواج ټوپکونه گليټي او کابلی ډبل دواړه درلودل خو دی لاډير کوچنی و چې هغه ورته تيري کونکو روسانو وري و ...!

***

د روسانو چورلکې د گنو نخترو، دشتو او ځنگلونو لپاسه د ناوونو په مينځ کې د داشکي له ويري کله په يوه او کله په بله ډډه کيدې په نيټه الوتنه يې په کليو او ځنگله د مرميو او راکتونو په شيندلو ځان ټاکلي قرارگاه ته ورساؤ، هلته يې جليبي او په زوره راوړل شوي عسکر په چالان ماشين کوز کړل او الوتکې په تېښته پورته شوې. په دې غرونو کې يوه سرحدي لڼا زنداني وه دلوا ډير افسران او عسکر يې واسطې کسان و، ټول په زور او چل راوړل شوي و دلوا گرد چارپيره د ماینونو څو کمربندي کشتزارو، ... دلته ژوند په بلنداؤو کې و، ټول جليبيان په يو تاريخک او نمجن بلنداؤ کې واچول شول، په لومړۍ ورځ يو غټ افسر د دوی د نومو لست د پاکټ شوي مکتوب له مخې وليکه، د لست سره مل مکتوب کې داسې ليکل شوي و: "... پدې ډله جليبيانو کې ډير خطرناک کسان هم شته ...، هغه کسان چې په نفر کشي کې د کنډک تجمع له لاري دروړل کېږي يو هم د اعتبارورنه دی ...". د لست له مخې يې د راوړل شوو سرتيرو (!) موجودي و کړه، څو تنو خو په اوله ورځ خپل نوم هم ونه پيژنده ځکه نومونه يې بدل ورکړي و او اوس ورته هېر شوي و.

د شپې له خوا جليبيانو د خپلو کيږدو او تر دې ځايه د رسېدلو کيسې کولې، کوچنی جالوان هم په دې ډله کې و، د ټولو کيسې خلاصې شوې وې، نن شپه د ده وار و چې خپله کيسه و کړي د ده په هکله د ټولو سره پوښتنې وې خو دی پخپله چوپ و. په دې وخت کې يو جليبي چې شپون کوچی مالومیده، له ده څخه پوښتنه و کړه، هلکه! ته خو په کلونو کې ډيروړوکي ښکاري ته څنگه سوق شوی يې، وايي چې له اولس کلن څخه تيبت خو نه شي سوق کيدای؟ جالوان يې په ځواب کې وويل: ولي دا خبره کوي، وروره ته خوهم کوچی يې نو ته څنگه سوق شوي يې کوچيان خو هم معاف دي؟ ته دا خوشې کيسې نه اوري چې څنگه يې د تعجيل پانې او د مجلايانو کار تونه له سوق نه د مخه ورڅيري کړي و ... ځوانان خو ټول همدې جنګ وخورل له يوې خوا يې ليري او له بل خوا تمامېږي اوس زمور او تاسو وار هم راوړسيد ...، زه يې څو ځلي کميسارته احضار کړم، اسناد خو مي نه و، کميسار به ويل چې دی په ونه غټ ښکاري په سن کوچنی او د سوق ورته دی. څو ځلي يې راباندې پاڅي پورته کړي او ويل به يې چې په پنډويو يې يو

وښته هم نه دی تور شوی ...؛ پوه نه شوم چې د جلب او احضار ډلې اخر د خپلې ورکړ شوي برخې د پوره کولو لپاره په کميسار څه و کرل، په دريم ځل يې ايله زه سوق کړم د دې گروپ او کميسار تر مينځ ما دا خبرې هم واوريدې: ټول ښار په پيسو کار تونه جوړ کړي دي، واسطه لرونکي د هيواد نه باندي زده کړې کوي سوق يې کړه خپله برخه د واخله، اخر مور خو يې له خپله جيبه نه در کوو، کله چې په ښار او سرايونو باندي يو کنډر و کړو هم زموږ او هم ستا کار جوړيږي ... دا شپه جليبان تر ناوخته بيدار و دا يې آخري شپه وه چې کيسې يې سره و کړې، د خوب کولو وخت شو ټول ويده شول. کوچنی جالوان تر سهاره په خوب کې نا آرامه و. ده! خوب لیده چې مور يې سخته ناروغه ده، د کيسونو مرغی يې دانه او اوبه نه لري، سره لمر ته پاتي دي او د ځنکدن وروستی سلگی وهي ټوله شپه دی و، د ده مرغی او کيسونه، بل د ده مريضه مور او کړاوونه. سهار دوی وویشل شول په لومړی اونۍ کې نيم په مزائيلو او نيم په ماینونو والوتل پاتي شوو کسانو د تېنېنتي لار لټوله؟ خو يو له بل څخه وپريدل او چا د زړه حال نه شو ويلای، جالوان په لږ وخت کې څوتنه عسکر او يو منصبدار ملگري او همراز کړل. منصبدار به د پيري په وخت کې له ده سره پټې خبرې او د زړه راز کاؤ. په نوموړی افسر خو يې هغه ورځ باور لازیات شو په کومه ورځ چې، يو غټ افسر ټولي ته د هيواد د استقلال او آزادی ساتلو تر سر ليک لاندې خبرې و کړې له درس څخه وروسته د جالوان ملگری افسر راغی او دوی ته يې په ډاگه وويل، پدې خبرو څوک نه غولپري، هيواد ساتنه يعني څه او د چا څخه؟! کوم استقلال او آزادي؟! هيواد کې خو اصلاً د آزادي په مانا کوم شی نه شته؟! غټ افسران د روسي مشاورينو تر لاس لاندې کار کوي، ټوله قومنده او واک د روسانو په لاس کې دی او مور ټول لکه غلامان يوو؟! تاسو وگورئ چې څنگه مسلمان! افسران او عسکر له خپل سر نه تېرېږي او په ماینونو باندي اوږي ځان د مجاهدينو ليکوته رسوي، دوی ټول د آزادی په خاطر قرباني ورکوي. بله ورځ! د کوچني جالوان د څوکی نوبت و ده هم نوموړي منصبدار ته د زړه راز او د تېر ژوند کيسه داسې پيل کړه: صيب! ما د نيولو په هماغه لومړی ورځ د عسکري دنه کولو او له مجاهدينو سره د پيوستون لپاره قسم کړی و، زما پلار روسانو شهيد کړی دی زه هغه وخت شپږکلن وم. د غنم لو وخت و، د کلي نيم خلک تېنېنتي و و سيمه د تيارو، ټانگونو او د توپونو په غرزا لږزیده او د قوې د رانږدې کېدو خبر يې ور کاوه.

لږ وخت پس د کلي په سر برگ برگ روسي ټانگونه و دريدل. قوې د کلي ډير اوسېدونکي په پټيو او ساراکی لکه ټوتان وځنډل او شهيدان شول بيا په بر گو دريشيو کې روسي يرغلگر پوځيان، د زنجير خپور او تر بلې په شکل په کلي خپاره شول. د کلي يوازينی سړی چې ځان يې هم غازي او هم شهيد کړ، زما پلار و په گلتي ټوپک يې ورته په بلې کې سنگر نيولی و، دري تنه روسان يې ځای په ځای ووژل او پينځه تنه نور يې د يو قومندان په گډ ون ټپيان کړل او بيا دی هم د شهادت لوري درجې ته ورسيد ټپي شوي روسان ما په خپلو سترگو ليدلي و، خو د پلار د ميرانې کيسه خپلې مور راته کړې وه مور مې په کلا کې پټه شوې وه د مېرې مېرانه او د روسانو تيری يې خپله ليدلی و د مور په ياديدو يې په سترگو کې د اوبنکو ډنډ جوړ شو ستونی يې بند شو او په ژرغوني آواز يې وويل په مور پسې خفه نه يم خفه په دې يم چې هغه به څه خوري ژوندی به پاتي وي اوکته؟! جالوان غاره تازه کړه او وېي ويل: صيب! زه د څوتنو سپين رېږو او کوچنيانو سره روسانو نيولی وم، مور يې د کلی وستل(دکلي د برې) ته راوستي وو، پدې وخت کې يې وژل شوي او ټپي روسان تياروته د پورته کولو لپاره د وستل له لاري تېرول، کله چې د ټپي شوو روسانو سترگې په مور ولگيدې سترگې يې پټې او وچلې يې تړيو کړل، په تذکرو کې يې په توپونو او بغارو پيل و کړ: افغان دښمن! مسلمان دښمن! دښمن، دښمن!!

دغه وخت کې د يو ټپي شوي روسي کولمې له ډيرو چيغو او توپونو څخه ان د تذکري څخه د لاندې څورنډې شوې. روسي پوځيانو د زخميانو د تسلي لپاره زمونږ په وهلو پيل و کړ مور هم پرې هيله ونه کړه او سره مټ او گريوان شو يو سپين رېږي سړي چې روسي منصبدار يې له ستوني کلک نيولی و او دواړه سره لوټاپوت و همدلته د شهادت جام نوش جان کړ، د ده له ځان څخه په تيرې شوې مرمی هغه روسي منصبدار هم ووژل شو. او له مور څخه څوتنه په برچو هم ټپيان شول، شخړه د کلي د يو مزدور شوي کليوال په منځکړيتوب چې د روسانو په څېر دريشي او کله کوف ماشينگنه يې درلوده پای ته ورسېده، ده ته د د ولسوالی د کميټې څخه راه بلد په توگه دنده ورکړ شوې وه په لومړي سر کې مور هغه وه نه پېژانده، ده هم ډير خلک وژلي و ...،

دجالوان د خبرو په پای کې نوموړي منصبدار وويل ته مه خفه کېږه دا دومره منصبدار او عسکر چې د مجاهدينو له ليکو سره يو ځای کېږي هرو مرو به يوه ورځ بريالي راستانه شي او د هيواد د آزادي بېرغونه به د دوی په لاسونو ورپېږي هغه وخت به ستا د شهيد پلار او په زرگونو نورو شهيدانو ارمان پوره شي، بله ورځ کوچني جالوان او نوموړي منصبدار د ټولي د څوتنو عسکرو په ملتيا د ماینونو په کشتزار شق اجراء کړ او د وتلو لار يې خلاصه کړه، خوله بده مرغه چې دهمدي سيمي د نوموړي منصبدار او يو عسکر څخه پرته، نور ټول په شمول د کوچني جالوان په ماینونو والوتل او شهيدان شول. انالله وانا الله راجعون. اوس چې هيواد آزاد دی نوموړی افسر د همدې سيمي

قوماندانان دی. د هرې جمعې په شپه گوري چې د ماینونو د کشتزار ټوله ساحه خراغان وي او په شهیدانو ډیوي
گرځي. دی هم د شهیدانو روح ته دُعاوي او خیراتونه کوي او د میراني په کیسو یې یاد تل تازه ساتي.

پای